	Силабус освітнього компонента **«ІСТОРІЯ, МЕТОДОЛОГІЯ ТА СУЧАСНІ ПРОБЛЕМИ ГЕОГРАФІЧНОЇ НАУКИ»** **Галузь знань:** С Соціальні науки, журналістика, інформація та міжнародні відносини **Спеціальність:** С6 Географія та регіональні студії **Освітня програма:** «Географія та регіональні студії» **Рівень вищої освіти:** другий (магістерський) **Рік навчання:** 2026-2027 **Семестр:** 1
Структурний підрозділ	Кафедра географії та методики її викладання, природничо-економічний факультет
Викладач: 	**ПІБ: Мендерецький Вадим Владиславович** **Посада:** професор кафедри географії та методики її викладання **Науковий ступінь:** доктор педагогічних наук **Вчене звання**: професор **E-mail:** menderetskyi.vadim@kpnu.edu.ua **Робоче місце:** навчальний корпус № 2 (вул. Татарська, 14), 6 ауд. (кафедра географії та методики її викладання). **Профайл викладача**: https://geo.kpnu.edu.ua/sklad-kafedry/menderetskyi-vadym-vladyslavovych/ https://scholar.google.com.ua/citations?user=DUwXitEAAAAJ&hl= https://orcid.org/0000-0002-4175-2220 http://www.jeeng.net/Heavy-Metals-in-Soil-and-Plants-During-Revegetation-of-Coal-Mine-Spoil-Tips-and-Surrounded,164756,0,2.html
Лінк на освітній контент дисципліни	https://moodle.kpnu.edu.ua/course/view.php?id=7866
Статус дисципліни	освітня компонента професійної підготовки
Обсяг дисципліни, кредити ЄКТС / години	3,5 кредитів ЄКТС 5/105 год.
Мова викладання	Українська
Форми здобуття вищої освіти	Очна, заочна
Політика дисципліни	**Академічна доброчесність**. Очікується, що роботи студентів будуть їх оригінальними дослідженнями чи міркуваннями. Відсутність посилань на використані джерела, фабрикування джерел списування, втручання в роботу інших студентів становлять, але не обмежують приклади можливої академічної недоброчесності. Виявлення ознак академічної недоброчесності в письмовій роботі студента є підставою для її не зарахування викладачем, незалежно від масштабів плагіату чи обману. URL: https://integrity.kpnu.edu.ua/ **Відвідування занять**. Передбачається, що здобувачі вищої освіти систематично відвідуватимуть лекційні та практичні заняття, проявлятимуть старанність та відповідальність до навчання, вчасно виконуватимуть поставленні завдання, відпрацьовуватимуть пропущенні заняття. **Неформальна та/або інформальна освіта**. Визнання КПНУ ім. І. Огієнка результатів навчання, здобутих шляхом формальної або інформальної освіти регламентовано «Положенням про результатів навчання, здобутих шляхом формальної або інформальної освіти». URL: https:// drive.google.com/file/d/19GCSM3yK496gs8RQJp0mO9FjUJumB4T/view
Що будемо вивчати?	Предметом вивчення освітнього компоненту є сучасні філософські, теоретичні, практичні і прикладні проблеми та актуальні питання

	географічних наук (загальної фізичної географії, галузевих, регіональних та наскрізних географічних наук.
Чому це треба вивчати?	Мета освітнього компоненту «Історія, методологія та сучасні проблеми географічної науки»: дати студентам знання про сучасні проблеми і дискусійні питання фундаментальних галузей географічної науки.
Яких результатів можна досягнути?	ПРН 04. Здійснювати дослідження та/або проводити інноваційну діяльність з метою отримання нових знань, розроблення нових методів і процедур в географії та міждисциплінарних контекстах. ПРН 05. Вміти виявляти, ставити та розв'язувати науково-прикладні проблеми, здійснювати критичну оцінку прийнятих рішень.
Як можна використати набуті знання та уміння?	ЗК 01 Здатність до пошуку, оброблення та налізу інформації з різних джерел. ЗК 03 Здатність виявляти, ставити та вирішувати проблеми. ЗК 04 Здатність приймати обгрунтовані рішення. ЗК 05 Здатність працювати в команді. СК 02 Здатність до наукового аналізу сучасних проблем та особливостей взаємодії природи і суспільства із застосуванням принципів сучасного раціонального використання природних ресурсів, основ законодавства у сфері природокористування, міського і регіонального розвитку і планування територій для розроблення пропозицій з оптимізації природокористування та забезпечення сталого розвитку регіонів. СК 05 Здатність здійснювати фахову оцінку програм, стратегій і планів розвитку територій, процесів глобалізації, регіоналізації та урбанізації у світі, проводити їхню геоекологічну та суспільно-географічну експертизу та моніторинг. СК 06 Здатність застосовувати у професійній діяльності теоретичні знання і практичні навички системного аналізу і синтезу, географічного моделювання та прогнозування. СК 07 Здатність застосовувати міждисциплінарні підходи при критичному осмислення проблем природокористування, геопланування міського та регіонального розвитку, рекреації та туризму, оцінювати можливі ризики, соціально-економічні та екологічні наслідки управлінських рішень у сфері природокористування, міського та регіонального розвитку.
Зміст дисципліни	**Змістовий модуль 1. Історія та еволюція географічної науки** *Тема 1. Еволюція географічного знання: від витоків до сучасної науки* (Витоки географічного знання. Антична географія. Середньовічна географія. Великі географічні відкриття. Формування географії як системи наукового знання). *Тема 2. Основні етапи та парадигми розвитку географічної науки* (Становлення класичної географії: від опису Землі до формування наукового географічного знання. Хорологічна та ландшафтна парадигми: становлення географії як науки про просторову диференціацію та територіальні комплекси. Системна, геосистемна та кількісна парадигми в географії: перехід до моделювання й формалізації географічних процесів. Антропоцентричний поворот у географічній науці: поведінкова та гуманістична географія. Критична, радикальна та постмодерна географія: множинність підходів до інтерпретації простору і суспільства. Еволюція предмета географії та сучасні інтегративні парадигми географічної науки). *Тема 3. Українська географічна наука: становлення, традиції та сучасний розвиток* (Розвиток фізичної та суспільної географії в Україні. Українська наукова географічна школа. Науковий доробок С. Рудницького, П. Тутковського, К. Воблого, О. Маринича та інших учених. Українські географічні дослідження. Географія України в європейському та світовому науковому просторі). *Тема 4. Предмет, структура та сучасний науковий статус географії* (Географія як система наукового знання: об'єкт, предмет, основні поняття та функції географічної науки. Диференціація та структура сучасної системи географічних наук. Фізична, суспільна та регіональна географія: предметні сфери, структура і взаємодія. Прикладні напрями сучасної географії та практична значущість географічного знання. Місце географії у системі наук про Землю, природничих і суспільних наук. Географія як

	інтегративна та міждисциплінарна наука: сучасний науковий статус і перспективи розвитку). *Тема 5. Методологія географічної науки: підходи, принципи та рівні пізнання* (Наукова проблема як вихідна основа географічного дослідження. Методологія географічної науки: структура та рівні наукового пізнання. Загальнонаукова, конкретнонаукова та спеціальна методологія географічних досліджень. Просторовий і територіальний підходи в географії. Системний, комплексний та історичний підходи. Порівняльний, проблемний та міждисциплінарний підходи: інтеграція в сучасному географічному дослідженні). *Тема 6. Наукові парадигми та сучасні концепції географії* (Географічний детермінізм і посибілізм. Хорологічна концепція. Концепції геосистем, територіальних систем, простору й місця. Людиноцентричний та соціокультурний підходи. Концепція сталого розвитку. Просторова справедливість. Resilience-підхід). *Тема 7. Методи географічних досліджень* (Становлення та еволюція методів географічних досліджень. Польові, картографічні та історико-географічні методи. Порівняльно-географічні та соціологічні методи дослідження. Статистичні, математичні та експертні методи в географії. Геоінформаційні методи та методи просторового аналізу. Верифікація методів та оцінювання достовірності результатів географічних досліджень). *Тема 8. ГІС, дистанційне зондування Землі та геопросторовий аналіз* (Геоінформаційні системи як інструмент сучасного географічного дослідження. Просторові бази даних та організація геопросторової інформації. Дистанційне зондування Землі в географічних дослідженнях. Цифрова картографія та геопросторовий аналіз. Геоінформаційне моделювання та дослідження просторових процесів. Web GIS, геопортали та сучасна цифрова трансформація географічної науки.). *Тема 9. Математичне моделювання, статистика та Big Data у географії* (Статистичний аналіз географічних даних: методологічні засади та сучасні підходи. Просторові та часові моделі в географічних дослідженнях. Геостатистика як напрям аналізу просторово розподілених даних. Математичне моделювання природних і суспільно-географічних процесів. Big Data та нові джерела географічної інформації. «Географія даних»: трансформація методології сучасного географічного дослідження). *Тема 10. Штучний інтелект та нові цифрові технології в географічних дослідженнях* (Штучний інтелект як сучасний інструмент географічних досліджень. Машинне навчання та географічні дані. Комп'ютерний зір і дистанційне зондування Землі. Генеративний штучний інтелект у географічній науці. Автоматизований просторовий аналіз і цифрові двійники територій. Можливості, обмеження, етичні ризики та відтворюваність результатів). *Тема 11. Сучасна фізична географія та науки про Землю* (Сучасна структура та основні напрями фізичної географії. Геосистемний підхід як методологічна основа сучасних фізикогеографічних досліджень Глобальні зміни природного середовища та їх географічні прояви. Антропогенна трансформація геосистем і проблеми їхньої стійкості. Сучасні методи дослідження та моніторингу природних процесів. Фізична географія в системі сучасних наук про Землю: інтеграція, міждисциплінарність і перспективи розвитку). *Тема 12. Сучасне ландшафтознавство та геоекологія* (Ландшафт як природна та соціокультурна система. Антропогенні ландшафти та трансформація природних геосистем. Геоекологічний підхід у сучасних географічних дослідженнях. Екосистемні послуги як концепція оцінювання суспільної значущості ландшафтів. Природоохоронне та ландшафтне планування територій. Ландшафтна стійкість і resilience в умовах глобальних та антропогенних змін). *Тема 13. Сучасна суспільна географія* (Сучасна суспільна географія: предмет, структура та методологічні засади. Просторова організація суспільства та суспільно-географічні системи. Населення, міста та міграції у сучасному географічному просторі. Просторова організація

	економічних процесів і територіальна нерівність. Трансформація просторової поведінки людини в умовах сучасних суспільних змін. Нові напрями та сучасні проблеми суспільної географі). *Тема 14. Географія, культура, ідентичність і простір* (Культурна географія як сучасний напрям географічної науки. Географія ідентичності: просторові виміри належності та самоідентифікації. Місце, простір і територія: основні категорії культурно-географічного аналізу. Геософія та географічні образи: сприйняття і конструювання простору. Символічний простір і культурний ландшафт. Географія пам'яті: простір, пам'ять і формування ідентичності). *Тема 15. Регіон як об'єкт географічного дослідження* (Регіон як базова категорія географічної науки. Регіоналізація та районування: теоретико-методологічні засади. Регіональні системи та їх просторова організація. Функціональні та адміністративні регіони. Методи регіонального аналізу в сучасних географічних дослідженнях. Регіональна ідентичність як сучасний вимір географічного дослідження). *Тема 16. Географічне районування та сучасні підходи до просторової диференціації* (Географічне районування як метод дослідження просторової диференціації. Основні види географічного районування. Таксономічні одиниці та ієрархія географічного районування. Критерії та принципи географічного районування. ГІС-технології та сучасні методи просторової диференціації. Проблеми об'єктивності, масштабності та сучасної трансформації районування). *Тема 17. Прикладна географія та географічна експертиза* (Прикладна географія як напрям сучасних географічних досліджень. Територіальне та просторове планування в географічних дослідженнях. Географічне оцінювання природних та соціально-економічних ризиків. Екологічна експертиза та географічне оцінювання стану територій. Геомаркетинг, рекреаційне та туристичне плану). *Тема 18. Глобальні зміни та сучасні виклики географічній науці* (Глобальні зміни як об'єкт сучасних географічних досліджень. Глобальні екологічні виклики: зміна клімату, втрата біорізноманіття та деградація земель. Водна, продовольча та енергетична безпека у глобальному вимірі. Урбанізація та міграції як просторові виклики XXI століття. Геополітичні трансформації та зміна просторової організації світу. Антропоцен і нова методологія географічного дослідження глобальних змін). *Тема 19. Сучасні кризові явища та дискусії в географічній науці* (Фрагментація географічного знання та проблема цілісності географічної науки. Співвідношення фізичної та суспільної географії: від диференціації до інтеграції. «Кількісна» та «якісна» географія: методологічні суперечності та можливості синтезу. Проблема об'єктивності та суб'єктивності географічного знання. Просторова справедливість як сучасний напрям географічної думки. Дискусії щодо предмета, меж і майбутнього сучасної географії). *Тема 20. Етика, академічна доброчесність і відтворюваність географічних досліджень* (Наукова доброчесність як основа сучасного географічного дослідження. Авторство, плагіат та інші порушення академічної доброчесності. Відкрита наука, відкриті дані та прозорість географічних досліджень. Відтворюваність географічних досліджень і FAIR-принципи роботи з даними. Етичні проблеми використання геоданих і персоналізованої просторової інформації. Штучний інтелект у географічних дослідженнях: можливості, ризики та відповідальність дослідника). *Тема 21. Майбутнє географічної науки: нові напрями та дослідницькі перспективи* (Трансдисциплінарність як методологічна основа майбутнього географічної науки. Географія в умовах цифрової трансформації: нові дані, методи та дослідницькі підходи. Географія глобальних змін: нові об'єкти, проблеми та перспективи прогнозування. Нові геопросторові технології, Smart Territories та концепція Digital Earth. Географія сталого розвитку та формування стійких територіальних систем. Географ майбутнього: нова роль, компетентності та суспільна відповідальність).
Методи навчання	За джерелом інформації:

	- словесні: розповідь, пояснення, бесіда; - наочні: ілюстрація, демонстрація, самостійне спостереження; - практичні: вправи, практичні роботи; За ступенем керування здобувачами вищої освіти: - навчальна робота під керівництвом викладача; - самостійна робота з літературними джерелами; - письмова робота, лабораторна робота; Методи стимулювання інтересу до навчання: - навчальні дискусії; - створення ситуацій пізнавальної новизни; - створення ситуацій зацікавленості.
Інформаційне забезпечення	**Основна** 1. Мендерецький В. В., Недільська У. І. Історичні аспекти сучасних наукових проблем географії. Збірник наукових праць КПНУ ім. Івана Огієнка. Серія педагогічна. Кам'янець-Подільський: КПНУ ім. Івана Огієнка, 2024. Вип. 30: С. 16-20. 2. Чернюк Г. В., Федорчук І. В., Касіяник І. П., Вчення про біосферу і ноосферу. Вісник К-ПНУ ім. І.Огієнка. Природничі науки . Вип. 2. Кам'янець-Подільський, Аксіома 2010. 3. Чернюк Г. В. Просторово-часові закономірності в географії. Наукові записки ТНПУ ім. В. Гнатюка. Серія: географія. 2002 №2. С. 91-97. 4. Чернюк Г. В. Географія – це інтеграція науки чи єдина наука?, Вісник К-ПНУ ім. І. Огієнка. Природничі науки. Випуск 3. Кам'янець-Подільський, 2011. С. 165-168. 5. Чернюк Г. В., Матвійчук Б. В., Мисько В. З. Формування екологічного світогляду студентів в процесі вивчення фізичної географії. Збірник Всеукраїнської науково-практичної конференції з міжнародною участю «Досвід та перспективи розвитку об'єктів природо-заповідного фонду Хмельниччини», м. Славута, 23-25 травня 2018р., друкарня ТОВ «Каліград» 2018. С. 266-269. 6. Чернюк Г .В., Матвійчук Б. В.,Мисько В. З. Формування світогляду на взаєминах суспільства і природи при вивченні загального землезнавства. Умань: ВПЦ «Візаві» 2016, С.108-112. 7. Чернюк Г. В. Сучасна географія і екологічна освіта «Охорона довкілля та проблеми збалансованого природокористування. Кам'янець-Подільський: Мощинський, 2011. С. 408-412.Влах М., Котик Л. Теорія і методологія географічної науки Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2019. 344 с. 8. Топчієв О. Г., Мальчикова Д. С., Пилипенко І. О., Яворська В. В. Методологічні засади географії. Одеса: Одеський національний університет імені І. І. Мечникова, 2019. 352 с. **Додаткова** 1. Чернюк Г. В., Лихолат В. К., Духовні принципи пізнання взаємовідносин людини і природи / Наукові праці К-ПНУ ім. І. Огієнка. 2014, Випуск 13. Т.2. С.27-29. 2. Царик Л. П., Чернюк Г. В., Логінов В. О. Географічні аспекти взаємодії суспільства і природи / Подільські читання. Екологія, охорона довкілля, збереження біотичного та ландшафтного різноманіття: наука, освіта, практика. Хмельницький: ХНУ, 2019. С.26-30. 3. Влах М., Котик Л.. Теорія і методологія географічної науки: навч. посібник / Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2019. 344 с. 4. Енциклопедія освіти / Гол. ред. В.Г. Кремень-Київ: Юрінком Інтер, 2008. 1040 с. 5. Кострица М.Ю. Практикум з географічного краєзнавства. К., 1979. 160 с. 6. Підручники та атласи з географії. 7. Рєпніна В. Краєзнавчо-пошукова діяльність учнів у позашкільному закладі / Географія та основи економіки в школі. 2000. № 1. С. 34-35. 8. 29-й Міжнародний географічний конгрес. Сеул, Корея, 2000. 9. Гвоздецький М. А. Основні проблеми фізичної географії. К., 2000.

	10. Геренчук К. І. Основні проблеми фізичної географії. К., 2006. 11. Деяконов К.М., Матрусов М.Д. Географічна наука на сучасному етапі. К., 2007. 12. Калесник С. В. Проблеми фізичної географії. Х,. 2000. 13. Марков К. К. Проблеми загальної фізичної географії и методології. Х., 2007. 14. Мендерецький В. В., Недільська У. І, Придеткевич С.С., Матвійчук Б. В. Реалізація можливостей сучасних дидактичних концепцій при формуванні природничо-наукової компетентності здобувачів освіти в умовах STEM-освіти / Збірник наукових праць Кам'янець-Под. національного університету імені Івана Огієнка. Серія педагогічна. Кам'янець-Подільський: К-ПНУ ім. Івана Огієнка, 2021. Вип. 27. С. 48-54. 15. Світличний О. О., Плоницький С. В. Основи геоінформатики. 2025. 294 с. 16. Лісовський А.С., Придеткевич С.С., Матуз О.В. Дерусифікація та декомунізація географічних назв в межах Хмельницької області. Наукові записки Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка. Серія: географія. Тернопіль: ФОП Осадца Ю.В. № 1 (випуск 56). 2023 Том 56. № 1. 2024. С. 103-110. 17. Бейдик О. О., Новосад П. О. Історія та методологія географічної науки : підручник. Київ : ВПЦ "Київський університет", 2022. 312 с. 18. Запотоцький С. П., Олійник Я. Б., Гнатюк О. М. Сучасні проблеми та тенденції розвитку суспільно-географічної науки в Україні. *Український географічний журнал*. 2022. № 2. С. 12–21. 19. Кононенко О. Ю., Мезенцев К. В. Актуальні проблеми сталого розвитку та географічної науки : навчально-методичний посібник. Київ : КНУ ім. Тараса Шевченка, 2021. 185 с. 20. Мезенцев К. В., Підгрушний Н. П., Мезенцева Н. І. Сучасна суспільна географія: методологічні трансформації та просторові дослідження. *Часопис картографії*. 2021. Вип. 24. С. 45–62. 1. **Рекомендовані інформаційні джерела інформації** 1. Український географічний журнал (Електронний ресурс). – Режим доступу: http://ukrgeojournal.org.ua/ 2. Науковий збірник «Фізична географія та геоморфологія» (Електронний ресурс). – Режим доступу:http://www.lgtinfo.com.ua. 3. Науковий часопис НПУ імені Н.П. Драгоманова. Серія: Географія і сучасність (електронний ресурс). – Режим доступу: http://enpuir.npu.edu.ua. 4. Наукові записки Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка. Серія: Географія (Електронний ресурс). – Режим доступу: http://geography.tnpu.edu.ua. 5. Національна академія наук України (Електронний ресурс). – Режим доступу: http://www.nas.gov.ua. 6. Часопис соціально-економічної географії (Електронний ресурс). – Режим доступу: http://periodikal.karazin.ua//sococongeo. 7. Journal of Geographscal Systems [Electronic resourse]. – Mode of access: http://www.scirp.org/journal/jgis. 8. National Geographic Society.[Electronic resourse]. – Mode of access: http://www.natsonalgeographic.com. 9. The International Geosphere-Biosphere Programme. [Electronic resourse]. – Mode of access: http://www.igbp.net. 10. The Royal Geographical Society [Electronic resourse]. – Mode of access: http://www.rgs.org. 11. International Geographical Union [Electronic resourse]. – Mode of access: http://igu-online.org. 12. Tambassi, T., & Tanca, M. (Eds.). (2021). The Philosophy of Geography. Cham: Springer. 244 p. https://doi.org/10.1007/978-3-030-77155-3 13. Montello, D. R., & Sutton, P. C. (2012). An Introduction to Scientific Research Methods in Geography. Thousand Oaks, CA: SAGE Publications. 320 p
Обсяг дисципліни (години) та види занять	Денна форма здобуття вищої освіти: лекції (24 год.), практичні заняття (24 год.), самостійна робота (57 год.).

Система оцінювання результатів навчання	Оцінювання результатів навчання здобувачів здійснюється згідно Положення про рейтингову систему оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка (зі змінами та доповненнями) від 30.01.2021, №11-ОД. Система оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти з освітнього компоненту базується на принципах систематичності, комплексності, об'єктивності, обгрунтованості, диференційованого підходу. Система оцінювання передбачає активну роботу здобувачів вищої освіти впродовж семестру та отримання ними оцінки за практичні заняття, модульну контрольну роботу, самостійну роботу, екзамен, сума яких складає підсумкову рейтингову оцінку за освітній компонент.

Поточний і модульний контроль (60 балів)			**Іспит**	**Сума**
Змістовий модуль 1 (60 балів)			40	100
Поточний контроль	**МКР**	**Самостійна робота**		
30 балів	20 балів	10 балів		

Поточний контроль. Виведення підсумкового рейтингового балу поточного контролю (r_k) здійснюється за формулою:

$$r_k = (0,05 \times r_k^c + 0,4) \times \hat{r}_k$$

де r_k^c– середня оцінка навчальної діяльності здобувача вищої освіти на навчальних заняттях з навчального (змістового) модуля, тобто частка від ділення суми всіх оцінок на їх кількість (беруться оцінки від 4 до 12, отримані на навчальних заняттях та оцінки, отримані після ліквідації здобувачем вищої освіти поточної заборгованості, а rk – встановлений максимально можливий бал оцінювання результатів навчальної діяльності здобувача вищої освіти за результатами поточного контролю з урахуванням її вагомості.

Модульна контрольна робота. Мета її написання – виявити рівень теоретичних знань та практичних умінь і навичок здобувачів вищої освіти.

Модульна контрольна робота складається з чотирьох теоретичних питань, кожне з яких оцінюється у 10 балів. Робота виконується у письмовій формі. До її написання допускаються всі здобувачі вищої освіти. Позитивну оцінку за МКР не рекомендується покращувати. Невиконання МКР оцінюється 0 балів.

Максимально можлива оцінка за модульну контрольну роботу – 20 балів. Такого рівня робота має бути виконана грамотно і акуратно. Відповіді на питання контрольної роботи повинні бути повними, вичерпними, містити власні роздуми і приклади.

Здобувачі вищої освіти, які за результатами виконання МКР отримали рейтинговий бал менший 60 % від максимальної кількості балів, виділених на цей вид роботи, а також ті, що не з'явилися для її виконання або не виконали її завдань, вважаються такими, що мають академічну заборгованість за результатами поточного контролю, ліквідація якої є обов'язковою.

Передбачене написання модульної контрольної роботи з використанням платформи для дистанційного навчання Moodle.

Контроль за самостійною роботою відбувається у формі перевірки завдань, які винесені на самостійне опрацювання. Максимальна можлива оцінка за самостійну роботу складає 10 балів, мінімум – 6.

Загальна оцінка за освітній компонент визначається шляхом сумування кількості балів за поточного контролю, модульної контрольної роботи, самостійної роботи.

Оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти з освітнього компоненту здійснюється відповідно до таблиці:

Таблиця відповідності шкал оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти

<table>
<tr><td></td><td>
<table>
<tr><th>Рейтингова оцінка з кредитного модуля</th><th>Оцінка за шкалою ECTS</th><th>Екзаменаційна оцінка за національною шкалою</th><th>Національна залікова оцінка</th></tr>
<tr><td>90-100</td><td>A (відмінно)</td><td>відмінно</td><td rowspan="5">зараховано</td></tr>
<tr><td>82-89</td><td>B (дуже добре)</td><td rowspan="2">добре</td></tr>
<tr><td>75-81</td><td>C (добре)</td></tr>
<tr><td>67-74</td><td>D (задовільно)</td><td rowspan="2">задовільно</td></tr>
<tr><td>60-66</td><td>E (достатньо)</td></tr>
<tr><td>35-59</td><td>FX (незадовільно з можливістю повторного складання)</td><td rowspan="2">незадовільно</td><td rowspan="2">не зараховано</td></tr>
<tr><td>34 і менше</td><td>F (незадовільно з обов’язковим проведенням додаткової роботи щодо вивчення навчального матеріалу кредитного модуля)</td></tr>
</table>
</td></tr>
<tr><td>Критерії оцінювання знань, умінь, навичок здобувачів вищої освіти на навчальних заняттях</td><td>Максимальний бал оцінки поточної успішності здобувачів вищої освіти на навчальних заняттях рівний 12.
Початковий (понятійний):
- здобувач володіє навчальним матеріалом на рівні засвоєння окремих тер-мініта відповідає на запитання, які потребують відповіді «так» чи «ні» (1 бал);
- здобувач мало усвідомлює мету навчально-пізнавальної діяльності, робить спробу знайти способи дій, розповісти суть заданого, проте відповідає лише за допомогою викладача на рівні «так» чи «ні»; може самостійно знайти відповідь у підручнику (2 бали);
- здобувач намагається аналізувати на основі володіння елементарними знаннями і навичками; робить спроби виконання завдань і дій репродуктивного характеру; за допомогою викладача робить прості розрахунки за готовим алгоритмом (3 бали).
Середній (репродуктивний):
- здобувач володіє початковими знаннями; орієнтується у поняттях і визначеннях; самостійне опрацювання навчального матеріалу викликає значні у нього труднощі (4 бали);
- здобувач знає більше половини навчального матеріалу, розуміє сутність навчальної дисципліни, може дати визначення понять, категорій (однак з помилками); вміє працювати з підручником, самостійно опрацьовувати частину навчального матеріалу; робить прості висновки за алгоритмом, але його висновки не логічні, не послідовні (5 балів);
- здобувач розуміє основні положення навчального матеріалу, може поверхнево аналізувати матеріал, робить певні висновки; відповідь може бути правильною, проте недостатньо осмисленою; самостійно відтворює більшу частину матеріалу; вміє застосовувати знання під час виконання вправ за алгоритмом, користуватися додатковими джерелами (6 балів).
Достатній (алгоритмічно дієвий):
- здобувач правильно і логічно відтворює навчальний матеріал, оперує базовими теоріями і фактами, встановлює причинно-наслідкові зв’язки між ними; вміє наводити приклади на підтвердження певних думок, застосовувати теоретичні знання у стандартних ситуаціях; за допомогою викладача може скласти план реферату, виконати його і правильно оформити; самостійно користуватися додатковими джерелами; правильно використовувати термінологію; скласти таблиці, схеми (7 балів);
- знання здобувача досить повні, він вільно застосовує вивчений матеріал у стандартних ситуаціях; вміє аналізувати, робити висновки;</td></tr>
</table>

	виконувати різні види аналізу, його відповідь повна, логічна, обґрунтована, однак з окремими неточностями; вміє самостійно працювати (8 балів); - здобувач вільно володіє навчальним матеріалом, застосовує знання у дещо змінених ситуаціях, вміє аналізувати і систематизувати інформацію, робить аналітичні висновки, використовує загальновідомі докази у власній аргументації; чітко тлумачить поняття, категорії, нормативні документи; формулює закони; може самостійно опрацьовувати матеріал, виконує прості творчі завдання; має сформовані типові навички (9 балів). Високий (творчо-професійний): - здобувач володіє глибокими і міцними знаннями та використовує їх у нестандартних ситуаціях; може визначати тенденції та суперечності різних процесів; робить аргументовані висновки; практично оцінює сучасні тенденції, факти, явища, процеси; самостійно визначає мету власної діяльності; розв'язує творчі завдання; може сприймати іншу позицію як альтернативну; знає суміжні дисципліни; використовує знання, аналізуючи різні явища, процеси (10 балів); - здобувач володіє узагальненими знаннями з навчальної дисципліни, аргументовано використовує їх у нестандартних ситуаціях; вміє знаходити джерела інформації та аналізувати їх, ставити і розв'язувати проблеми, застосовувати вивчений матеріал для власних аргументованих суджень у практичній діяльності; спроможний за допомогою викладача підготувати виступ на студентську наукову конференцію; самостійно вивчити матеріал; визначити програму своєї пізнавальної діяльності; оцінювати різноманітні явища, процеси; займає активну життєву позицію (11 балів); - здобувач має системні, дієві знання, виявляє неординарні творчі здібності в навчальній діяльності; використовує широкий арсенал засобів для обґрунтування та доведення своєї думки; розв'язує складні проблемні ситуації та завдання; схильний до системно-наукового аналізу та прогнозу явищ; уміє ставити і розв'язувати проблеми, самостійно здобувати і використовувати інформацію; займається науково-дослідною роботою, самоосвітою; логічно та творчо викладає матеріал в усній і письмовій формі; розвиває свої здібності й схильності; використовує різноманітні джерела інформації; моделює ситуації в нестандартних умовах (12 балів).
Поточний контроль	Практичні завдання, самостійна робота
Підсумковий контроль	Модульна контрольна робота, іспит.
Локація	Згідно з розкладом